

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Цілі сталого розвитку України 2016–2030. URL: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholitia/tsilistaloho-rozvytku>.
2. Different perspectives for assigning weights to determinants of health / B. Booske, J. Athens, D. Kindig, H. Park, P. Remington. URL: <https://uwphi.pophealth.wisc.edu/publications/other/different-perspectives-for-assigning-weights-to-determinants-of-health.pdf>.
3. Петленко В.П. Валеология человека: здоровье – любовь – красота: в 5 т. Т. 5: Гармония чувств и образ жизни. СПб.; Минск: Петроградский и КО; Оракул, 1997. 359 с.
4. The Case For More Active Policy Attention To Health Promotion / J.M. McGinnis, P. Williams-Russo, J.R. Knickman. Health Affairs – Millwood va then Bethesda MA. 2002. Vol. 21. Part 2. P. 78–93.
5. Статистичний щорічник України за 2016 р. К.: Держкомстат України, 2017. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
6. Інформаційне агентство УНІАН. Україна у світових рейтингах. URL: <https://www.unian.ua/society/813105-ukrajina-136-ta-v-sviti-za-rivnem-dohodu-na-dushu-naselennya.html>.
7. ВООЗ оприлюднила 10 найчастіших причин смерті населення в світі. URL: <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs310/ru/index1.html>.
8. Статистика ДТП в Україні гірша, аніж рік тому: шокуючі дані. URL: https://24tv.ua/ukrayina_tag1119.
9. Yak vplyvaie kompiuter na nashe zdorovia. URL: <http://www.epochtimes.com.ua/articles/view/8/13908.html>.
10. Юрьева Л.Н., Ботьот Т.Ю. Компьютерная зависимость: формирование, диагностика, коррекция и профилактика. Днепропетровск: Пороги, 2006. 196 с.
11. Чем опасен мобильный телефон. URL: www.tofeelwell.ru/chem-opasen-mobilnii-telefon.
12. Центр медичної статистики: Європейська база даних «здоров'я для всіх». URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/normdoc/vooz.html>.
13. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2015 рік / За ред. В.В. Шафранського ; МОЗ України ДУ «УІСД МОЗ України». Київ, 2016. 452 с.
14. Заклади охорони здоров'я та захворюваність населення України у 2016 році: стат. бюл. К.: Держкомстат України, 2017. 89 с. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТА ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ФОНДІВ ПІДПРИЄМСТВ: МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ

ASSESSMENT OF EFFICIENCY OF USE AND REPRODUCTION OF THE FIXED ASSETS OF ENTERPRISES: METHODOLOGICAL ASPECT

У статті проведено аналіз методичних підходів до оцінки ефективності процесів використання та відтворення основних фондів промислових підприємств. Виявлено недоліки методик, серед яких – невірний підбір показників для аналізу та оцінки процесів, дублювання показників, відсутність у моделях та методичних підходах показників, які характеризують процес відтворення основних фондів, та ін. Запропоновано економічну модель оцінки ефективності використання та відтворення основних фондів, в якій повною мірою відображено процеси як використання, так і відтворення основних фондів. Модель апробовано на прикладі підприємств кондитерської промисловості України.

Ключові слова: основні фонди, ефективність, відтворення основних фондів, використання основних фондів, модель, методика.

В статье проведен анализ методических подходов к оценке эффективности процессов использования и воспроизводства основных фондов промышленных предприятий. Выявлены недостатки методик, среди которых – неверный подбор показателей для анализа и оценки процессов, дублирование показателей, отсутствие в моделях и методических подходах показателей,

характеризующих процесс воспроизводства основных фондов и др. Предложена экономическая модель оценки эффективности использования и воспроизводства основных фондов, в которой в полной мере отражены процессы как использования, так и воспроизводства основных фондов. Модель апробирована на примере предприятий кондитерской промышленности Украины.

Ключевые слова: основные фонды, эффективность, воспроизводство основных фондов, использование основных фондов, модель, методика.

The methodological approaches to the assessment of efficiency of the use and reproduction of fixed assets of industrial enterprises were analyzed in the article. Deficiencies in methods, including incorrect selection of indicators for analysis and assessment of processes, duplication of indicators, lack of indicators of reproduction of fixed assets in models and methodological approaches have been identified. An economic model is proposed for assessing the efficiency of use and reproduction of fixed assets, which fully reflects the processes of both use and reproduction of fixed assets. The model was tested on the example of the confectionery industry in Ukraine.

Key words: fixed assets, efficiency, reproduction of fixed assets, use of fixed assets, model, methodology.

УДК 658.152-047.44:001.82

Кулаковська Т.А.

к.е.н., доцент кафедри економіки промисловості

Одеська національна академія харчових технологій

Духова О.М.

магістрант

Одеська національна академія харчових технологій

Постановка проблеми. Ефективність виробництва продукції на підприємстві залежить не тільки від забезпечення його основними виробничими фондами, а й від ефективності відтворення і використання основних фондів підприємств у часі.

Головною ознакою підвищення рівня ефективного використання основних фондів промислового підприємства є зростання обсягу виробництва продукції. Загальний стан зношення основних фондів підприємств кондитерської промисловості України коливається у межах від 60% до 90%. Головні проблеми підприємств кондитерської промисловості України – це застаріла технічна база та відсутність коштів для своєчасного оновлення. Причинами цих проблем є нецільове використання коштів амортизаційного фонду підприємства та безвідповідальне відношення до своєчасного оновлення техніки.

Важливим питанням під час прийняття управлінських рішень щодо своєчасного оновлення основних фондів та підвищення ефективності їх використання залишається адекватна оцінка ефективності цих процесів у часі, тому вкрай необхідним є розроблення методики оцінки ефективності використання та відтворення основних фондів підприємств, яка повною мірою надасть інформацію про ключові проблеми підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідження методичного апарату для оцінки ефективності використання та відтворення основних виробничих фондів показав, що більшість методик [1; 2] сконцентровано на визначенні значень стандартних показників ефективності використання, стану та руху основних фондів у динаміці за декілька років. Серед групи таких показників: фондоддача, фондоємність, фондорентабельність, коефіцієнт зносу та коефіцієнт придатності, коефіцієнт введення та коефіцієнт вибуття. Слід зазначити, що ці показники розраховуються відокремлено одне від одного, і кожна група показників характеризує зовсім різні процеси: стан, рух та ефективність використання. Такий підхід не дає змоги кількісно оцінити вплив процесу відтворення основних фондів на ефективність їх використання та пов'язати сучасний стан основних фондів із процесами відтворення та використання.

Деякі методики [2] мають узагалі невірну будову, оскільки в мультиплікативних моделях використовують різноспрямовані показники. Це призводить до невірного трактування впливу факторів на результуючий показник.

Для оцінки ефективності використання основних фондів підприємств, на нашу думку, можна використовувати модель другого рівня, запропоновану професором П.В. Осиповим [3]. Його методика спрямована на визначення ефективності виробництва та оцінку виробничого потенціалу. Основним показником у моделі є витрати на оди-

ницю виробленої продукції. Цей показник визначається трьома складниками: фондоємністю, матеріалоємністю, працемісткістю. Кожен із цих складників дезагрегується на показники нижчого рівня, що дає змогу визначити вплив часткових показників на значення та зміну фондоємності, матеріалоємності та працемісткості. Але ця методика, на нашу думку, також має недоліки, головним з яких є те, що в моделі відсутні показники, які відображають реальний стан основних фондів (коефіцієнт зношення) та процеси відтворення основних фондів.

Постановка завдання. Метою дослідження є вдосконалення методичних підходів до оцінки ефективності використання та відтворення основних фондів промислових підприємств. Для цього поставлено такі завдання: дослідити та провести аналіз наявних методичних підходів до оцінки ефективності використання та відтворення основних фондів; розробити модель із показниками, які повною мірою відобразять ефективність процесів використання та відтворення основних фондів підприємств; апробувати розроблену модель на прикладі показників діючих підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Враховуючи всі недоліки наявних методичних підходів до оцінки ефективності використання та відтворення основних фондів, розроблено модель та методику оцінки впливу ефективності використання та відтворення основних виробничих фондів. Основою моделі є методика виміру, оцінки та аналізу економічної ефективності виробництва П.В. Осипова [3].

Запропоновано як результуючий показник ефективності використання та відтворення основних фондів використовувати показник фондоємності, розрахований як відношення суми річних амортизаційних відрахувань до обсягу виробленої продукції у вартісному вираженні. У динаміці цей показник має знижуватися у разі підвищення ефективності використання основних фондів підприємства.

Розроблено модель оцінки ефективності використання та відтворення основних фондів підприємств:

$$\Phi\epsilon = \frac{AO_p}{TP} = \frac{AO_p}{AO} \cdot \frac{AO}{OF} \cdot \frac{OF}{OF_{\text{вв}}} \cdot \frac{OF_{\text{вв}}}{ВП} \cdot \frac{ВП}{OP} \cdot \frac{OP}{TP},$$

$$\Phi\epsilon = C_{AO} \cdot K_{\text{зн}} \cdot \frac{1}{K_{\text{вв}}} \cdot B_{\text{пот}} \cdot \frac{1}{K_{\text{вн}}} \cdot \frac{1}{Ц},$$

де $\Phi\epsilon$ – фондоємність продукції;

AO_p – річні амортизаційні відрахування;

TP – обсяг виробленої продукції у вартісному вираженні;

AO – накопичені амортизаційні відрахування;

OF – середньорічна вартість основних фондів підприємства;

$OF_{\text{вв}}$ – вартість основних фондів на кінець року з урахуванням уведення;

ВП – виробнича потужність підприємства;
 ОП – випуск продукції в натуральному вираженні;

C_{AO} – структура амортизаційних відрахувань;

$K_{ЗН}$ – коефіцієнт зношення;

$K_{ВВ}$ – коефіцієнт оновлення основних фондів;

$V_{пот}$ – вартість одиниці потужності основних фондів;

$K_{ВВ}$ – коефіцієнт використання виробничої потужності;

ζ – ціна одиниці продукції.

У табл. 1 наведено інформацію про показники моделі, формули їх визначення та значення для оцінки процесів.

Оскільки на ефективність використання основних фондів впливають як процеси, безпосередньо пов'язані з навантаженням виробничої потужності, тобто використанням основних фондів, так і процеси по відтворенню основних фондів, у моделі мають бути присутні показники, що враховують обидва вказані процеси: використання та відтворення основних фондів. У більшості моделей цей момент не врахований, що є недоліком,

який нейтралізується у запропонованій автором моделі.

Факторами, які впливають на ефективність використання основних фондів, є стан зношення основних фондів, стан оновлення основних фондів, ступінь завантаження виробничої потужності та ціна продукції підприємства. Стан основних фондів визначається коефіцієнтами зношення та придатності основних фондів. У моделі для врахування стану основних фондів запропоновано використовувати коефіцієнт зношення, який розраховується як відношення суми нарахованих амортизаційних відрахувань до середньорічної вартості основних фондів. Рух та стан оновлення основних фондів визначається коефіцієнтами введення та вибуття основних фондів. У моделі для врахування руху та стану оновлення основних фондів запропоновано використовувати коефіцієнт уведення основних фондів. Зв'язок між уведеними основними фондами та виробничою потужністю підприємства запропоновано враховувати коефіцієнтом фондовіддачі введених фондів. Для врахування завантаження виробничої потужності

Таблиця 1

Показник / Формула	Як визначається	Що характеризує / Значення, яке приймає
Фондоємність $\Phi\epsilon = \frac{AO_p}{ТП}$	Відношення амортизації до обсягу виробленої продукції у діючих цінах без ПДВ	Зворотній показник ефективності використання основних фондів підприємства; характеризує суму амортизації, яка припадає на 1 грн. виробленої продукції. В динаміці має знижуватися
1. Структура амортизаційних відрахувань $C_{AO} = \frac{AO_p}{AO}$	Відношення річних амортизаційних відрахувань до накопиченої амортизації	Показує річну ступінь зношення основних фондів у загальному зношенні фондів. Зниження показника позитивно характеризує процес оновлення основних фондів та призводить до зниження фондоємності
2. Коефіцієнт зношення основних фондів $K_{ЗН} = \frac{AO}{OF}$	Відношення накопиченої амортизації до середньорічної вартості основних фондів	Відображає реальний технічний стан основних фондів підприємства (ступінь зношення). Зниження показника свідчить про поліпшення стану основних фондів та призводить до зниження фондоємності
3. Коефіцієнт оновлення основних фондів $K_{ВВ} = \frac{OF_{ВВ}}{OF}$	Відношення вартості основних фондів на кінець року до середньорічної вартості основних фондів	Відображає процес оновлення (введення та вибуття основних фондів). Значення може бути меншим або дорівнювати 1,0 – оновлення не відбувається, може перевищувати 1,0 – спостерігається оновлення основних фондів
4. Вартість одиниці потужності $V_{пот} = \frac{OF_{ВВ}}{ВП}$	Відношення вартості основних фондів на кінець року до середньорічної потужності підприємства	Відображає процес упровадження найкращих досягнень НТП, які призводять до зниження вартості одиниці потужності. Приймає найменше значення на тих підприємствах, де впроваджуються найсучасніші досягнення НТП. У динаміці має знижуватися, що призводить до зниження фондоємності
5. Коефіцієнт використання виробничої потужності $K_{вп} = \frac{ОП}{ВП}$	Відношення обсягу виробленої продукції до середньорічної потужності підприємства	Відображає стан завантаження потужності підприємства. Має наближатися до 1,0. Підвищення коефіцієнту в динаміці призводить до зниження фондоємності
6. Середньооптова ціна одиниці продукції $\zeta = \frac{ТП}{ОП}$	Відношення обсягу виробленої продукції у діючих цінах підприємства без ПДВ до обсягу виробництва у натуральному вираженні	Відображає реакцію ринку на продукцію підприємства, її конкурентоспроможність. Підвищення показника (за загальних рівних умов) свідчить про підвищення попиту на продукцію підприємства

запропоновано в моделі використання коефіцієнту виробничої потужності. Вартісним показником, який відображає реакцію ринку на продукцію, яка виробляється на базі основних фондів підприємства, тобто на рівні використовуваної техніки та технології, виступає в моделі показник «Ціна одиниці продукції».

Модель побудована на основі статистично достовірних показників. Зберігається вимога односпрямованої дії факторів із результируючим показником. Кожен із запропонованих показників у разі зниження призводить до зниження фондоємності, тобто до підвищення фондовіддачі основних фондів підприємства.

Використання кожного окремого показника має економічну обґрунтованість. Таким чином, у моделі наведено показники, які відображають процеси як використання, так і відтворення основних фондів, жоден із коефіцієнтів не дублює вказані процеси.

Таким чином, визначивши значення показників за два періоди та більше, можна здійснити факторний аналіз впливу часткових показників на результируючий показник.

Розрахунок ефективності використання та відтворення основних фондів був апробований на показниках діяльності підприємств кондитерської

промисловості України, а саме ЗАТ «Одесакондитер», ПрАТ «Полтавакондитер» та ПАТ «Чернігівська КФ «Стріла».

Результати розрахунків за вказаною моделлю наведено в табл. 2.

Порівняльний аналіз фондоємності та часткових показників, які її формують, показав, що середньогалузеві показники відповідають саме підприємству ПрАТ «Полтавакондитер».

Коефіцієнт зношення основних фондів найнижчий на ПрАТ «Полтавакондитер» (57%), найвище значення у ЗАТ «Одесакондитер» – 91%. Вартість одиниці потужності серед досліджуваних підприємств знаходиться на самому низькому рівні на ПрАТ «Полтавакондитер», що свідчить про впровадження найсучасніших зразків техніки на підприємстві. Цей рівень показника є орієнтиром для інших підприємств кондитерської промисловості України. Середньооптова ціна одиниці продукції залежить від асортименту продукції підприємства, коливається від 27,31 до 45,01 грн. за кг. Завантаженість потужності підприємств – від 65% до 91%. Найкращі показники використання потужності як у 2015, так і у 2016 рр. – на ПрАТ «Полтавакодитер».

Кожне підприємство кондитерської промисловості України має свої проблеми. Найгірше становище у ЗАТ «Одесакондитер». Підприємству

Таблиця 2

Розрахунок часткових та інтегрального показника ефективності використання основних фондів підприємств кондитерської промисловості України за 2015–2016 рр.

Показники	2015 р.	2016 р.	Відхилення
Фондоємність			
ЗАТ «Одесакондитер»	0,033	0,041	0,008
ПрАТ «Полтавакондитер»	0,019	0,017	-0,002
ПАТ «Чернігівська КФ «Стріла»	0,006	0,026	0,02
1. Коефіцієнт зношення основних фондів			
ЗАТ «Одесакондитер»	0,88	0,91	0,03
ПрАТ «Полтавакондитер»	0,56	0,57	0,01
ПАТ «Чернігівська КФ «Стріла»	0,81	0,81	0
2. Коефіцієнт оновлення основних фондів			
ЗАТ «Одесакондитер»	1,00	0,99	-0,01
ПрАТ «Полтавакондитер»	1,01	1,07	0,06
ПАТ «Чернігівська КФ «Стріла»	1,0	1,01	0,01
3. Вартість одиниці потужності			
ЗАТ «Одесакондитер»	33,52	33,01	-0,51
ПрАТ «Полтавакондитер»	8,67	9,86	1,19
ПАТ «Чернігівська КФ «Стріла»	33,33	34,07	0,74
4. Коефіцієнт використання виробничої потужності, частки			
ЗАТ «Одесакондитер»	0,81	0,65	-0,16
ПрАТ «Полтавакондитер»	0,91	0,85	-0,06
ПАТ «Чернігівська КФ «Стріла»	0,69	0,75	0,06
5. Середньооптова ціна одиниці продукції, тис. грн./т			
ЗАТ «Одесакондитер»	45,006	27,313	-17,69
ПрАТ «Полтавакондитер»	31,169	35,864	4,69
ПАТ «Чернігівська КФ «Стріла»	31,912	33,918	2,01
6. Коефіцієнт структури амортизаційних відрахувань			
ЗАТ «Одесакондитер»	0,041	0,024	-0,017
ПрАТ «Полтавакондитер»	0,111	0,096	-0,015
ПАТ «Чернігівська КФ «Стріла»	0,005	0,024	0,020

загрожує стан банкрутства, тому доцільно розробити програму санації підприємства.

Краще становище на ПАТ «Чернігівська кондитерська фабрика «Стріла». Підприємству слід зосередити увагу на розробленні програми технічного оновлення виробництва з паралельним пошуком інвесторів для реалізації програми.

Найкращим із досліджуваних підприємств за показниками технічного стану та іншими показниками господарської діяльності підприємства є ПрАТ «Полтавакондитер». Підприємству необхідно зосередитися на розробленні довгострокової програми стабільного розвитку.

Результати факторного аналізу впливу часткових показників на інтегральний наведено в табл. 3.

Факторний аналіз фондоємності на ЗАТ «Одесакондитер» показав, що проблеми підприємства сфокусовано у трьох напрямках: 1) зниження попиту на продукцію підприємства, що пов'язано з якістю та асортиментом продукції (0,0214); 2) зниження коефіцієнту використання виробничої потужності, що пов'язано зі скороченням виробництва та низьким попитом на продукцію (0,0133); 3) досить високий рівень зношення основних фондів підприємства, відсутність будь-якої політики технічного оновлення виробництва (0,0021). Усе це свідчить про необхідність розроблення програми кардинальних перетворень для виведення підприємства зі стану банкрутства, який йому загрожує.

Факторний аналіз фондоємності ПрАТ «Полтавакондитер» показав, що підприємству слід звернути головну увагу на стабілізацію роботи підприємства. Негативно вплинули на ефективність використання основних фондів зростання коефіцієнту зношення основних фондів (0,0004), збільшення вартості одиниці потужності (0,0024) та зниження коефіцієнту використання виробничої потужності (0,0012). Усе це свідчить про необхід-

ність розроблення довгострокової програми стабільного розвитку підприємства.

Факторний аналіз фондоємності на ПАТ «Чернігівська КФ «Стріла» показав, що проблеми підприємства сфокусовані в напрямі технічного оновлення виробництва. Це значне зношення основних фондів, практично відсутня довгострокова політика оновлення, впровадження техніки, яка не відповідає найсучаснішим зразкам техніки для кондитерських виробництв. Усе це свідчить про доцільність розроблення програми технічного оновлення виробництва та заходів із залучення інвесторів до цих процесів (інвестиційна політика).

Для досліджуваних підприємств кондитерської промисловості України з урахуванням рівня їх стійкості запропоновані можливі стратегії подальшого розвитку підприємств з акцентом на технічну політику (табл. 4) [4].

Висновки з проведеного дослідження. Дослідження методичного апарату для оцінки ефективності використання та відтворення основних виробничих фондів показали, що більшість методик не відображають повною мірою процеси використання та відтворення основних фондів підприємств. В одних методиках показники розраховуються відокремлено одне від одного, і кожна група показників характеризує зовсім різні процеси: стан, рух та ефективність використання. Це не дає змоги кількісно оцінити вплив процесу відтворення основних фондів на ефективність їх використання та пов'язати сучасний стан основних фондів із процесами відтворення та використання. Інші методики мають узагалі невірну будову, що призводить до невірного трактування впливу факторів на результуючий показник.

Ураховуючи всі недоліки наявних методичних підходів, розроблено та запропоновано модель оцінки ефективності використання та відтворення основних фондів промислових підприємств, яка

Таблиця 3

Факторний аналіз зміни часткових показників на фондоємність продукції

Показники	Вплив фактору		
	ЗАТ «Одесакондитер»	ПрАТ «Полтавакондитер»	ПАТ «Чернігівська КФ «Стріла»
Фондоємність	0,008	-0,002	0,020
1. Зміна коефіцієнту зношення основних фондів	0,0021	0,0004	0
2. Зміна коефіцієнту оновлення основних фондів	0,0005	-0,0011	0
3. Зміна вартості одиниці потужності	-0,0010	0,0024	0,0001
4. Зміна коефіцієнту використання виробничої потужності	0,0133	0,0012	-0,0004
5. Зміна середньооптової ціни одиниці продукції	0,0214	-0,0025	-0,0003
6. Зміна коефіцієнту структури амортизаційних відрахувань	-0,028	-0,003	0,021

Стратегії розвитку та технічна політика підприємств кондитерської промисловості України відповідно до рівня їх стійкості

Підприємство	Рівень стійкості	Можлива стратегія розвитку підприємства	Технічна політика підприємства
ЗАТ «Одесакондитер»	Кризовий	1) Вживання. 2) Кардинальна реорганізація виробництва 3) Вихід із ринку, або відмова від виробництва	Інвентаризація реальної виробничої потужності підприємства Уніфікація асортименту продукції. Оновлення техніко-технологічної бази з урахуванням оновленого асортименту продукції. Завантаження виробничої потужності
ПрАТ «Полтавакондитер»	Стабільний	1) Утримання конкурентного положення. 2) Зростання частки ринку з нарощенням виробництва	Планове технічне оновлення виробництва. Підтримка діючих потужностей виробництва. Підвищення коефіцієнту використання виробничої потужності
ПАТ «Чернігівська кондитерська фабрика «Стріла»	Прийнятний	1) Утримання частки ринку. Раціоналізація асортименту продукції.	Технічне оновлення виробництва з урахуванням оновленого асортименту продукції. Заміна застарілої техніки сучасними зразками техніки. Пошук інвесторів для реалізації інвестиційних проектів

містить показники, що відображають як процес використання, так і процес відтворення основних фондів. Модель побудована на основі статистично достовірних показників. Зберігається вимога односпрямованої дії факторів із результуючим показником. Використання кожного окремого показника має економічну обґрунтованість. Модель апробована на прикладі підприємств кондитерської промисловості України. Результати оцінки вказують на те, що головні проблеми підприємств кондитерської промисловості України – застаріла технічна база та відсутність коштів для своєчасного оновлення. Причинами цих проблем є нецільове використання коштів амортизаційного фонду підприємства та безвідповідальне відношення до своєчасного оновлення техніки.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия: учебник; 3-е изд., перераб. и доп. М.: ИНФРА-М, 2006.
2. Осипов П.В. Интегральный производный потенциал промышленного предприятия: концепция измерения и оценки. Вісник соціально-економічних досліджень. 2003. Вип. 15. С. 233–238.
3. Нифаева О.В. Методика оценки влияния эффективности использования основных фондов на финансовые результаты деятельности предприятия. Финансовый менеджмент. 2007. № 5. URL: <http://www.finman.ru/articles/2007/5/4991.html>.
4. Кривенко М. Стратегія формування конкурентних переваг підприємства. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. С. 44–48.